

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegrafulu iese de doua ori pe septemana: joi'a si Dum'neca. — Prenumeratiunea se face la Sabiu la expediar'a foiei; pe s'ara la c. r. po. e., cu bani gata, prin scri'ori facute, adresate catre expediar'a. Pre'lu' p'numeratiunei pentru Sabiu este pe anu 7. fl. v. a. ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pentru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

N^{ru} 37. ANULU XII.

Sabiu, in 10 Maiu 1864.

tru provinciile din Monarchia pe unu anu 8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a. Pentru princ. si tieri straine pe anu 12 pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inser'ele se platescu pentru inteia ora cu 7. cr. s'ulu cu litero mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. s. pentru a treia repetare cu 3 1/2 cr. v. fa

Starea actuala a Romaniei.

(Din „Bucimulu“)

(Continuare si capetu.)

Sa vedemu acum, deca si politica, ce pretindeti voi ca aru trebui sa avemu cu strainii, [este] ratiunabile. Suveranitatea noastra se bazeza pe neutralitatea noastra chiaru; violandu-ne noi insine acesta neutralitate, nu vomu clati ore si suveranitatea noastra? Voindu noi,—fia disu in trecut,—sa damu eroiloru poloni si viteziloru unguri ceea ce negresitu ei, fiindu in starea noastra, nu aru pote sa ne dea noue, ceea ce ei nici odata nu ni-au datu noue candu au potutu sa ne dea; voindu noi sa facemu tier'a noastra cea libera, in virtutea neutralitatii, in care a pus'o tractatulu din Parisu, unu bulevardu justeloru revolutiuni polona si magiara; voindu noi sa deschidemu fruntariile nostre trecerei acestoru revolutiuni in colone si cu mana armata, ca sa mearga sa-si verse sangele loru acolo unde-i chiama patriele loru iubite,—nu ve temeti de locu, ca cercandu-ne sa adjutam noi aceste patrie nenorocite, vomu omori patri'a noastra, si vomu omori-o fara incredintiar'a, ca vomu pote, prin mortea ei, sa damu vietia patriei Poloniloru si Unguriloru? Este positiunea noastra, ca sa voimu sa luamu noi initiati'a la ajutoriulu ce trebuie sa dea poporele cele libere si fericite poporeloru subjugate si nenorocite? Candu natiunile cele mari, candu Statele cele tari ale Europei nu dau acestoru popore decatu numai simpatie, s'aru cuveni ca noi sa le damu chiaru sortea tieri nostre? Dara de nu voru isbuti ei, ce devenimu noi? Ce devine patri'a noastra? Cine opresce pe patriotii cosmopoliti, pe devotatii liberarii poporeloru, sa nu se strecore, sa nu se duca a-si versa sangele generosu in Poloni'a seu in Ungari'a?—Este liberu fia-care, sa-si dea sangele acolo, unde-lu trage anim'a, si vomu admira, si vomu fi mandri, ca s'a versatu si sange romanescu pentru liberarea veciniloru nostri amici Poloni si Unguri; cu sortea tieri nostre in sa, cu sortea acestei patrie,—pentru care noi nu amu facutu nimicu inca,—aru fi nu numai o imprudentia, dara aru fi si o crima sa ne jocamu! Consangeni nostri Italiani, cari ne indamna pe noi sa ne sacrificamu pentru Unguri; cari ceru sacrificarea noastra in asardu, pentru ce nu indamna guvernulu loru sa dea unu ajutoriu potinte si eficace Unguriloru?—Eata Fiume, eata totu litoralulu Iliriei i ascapta cu bratiile deschise! Mergemu si mai departe,—si dicemu: Incepa ei, si ne vomu gandi si noi, ce trebuie sa facemu. Si apoi, candu Italianii ne indamna la un'a ca acesta, asigurat-s'au ei, cum stau Ungurii cu cele cinci (?Red.) millio'ne de Romani din Austri'a? Credemu, ca aru fi imprudentia sa mergemu cu intrebările mai departe; noi amu fostu si suntemu de parere, ca guvernulu Domnitoriului se porta cu tota demnitatea si cu tota umanitatea cuvenita unui Statu liberale, tolerante, dara neutru, atatu in privinti'a Poloniloru, catu si in privinti'a Unguriloru; si ca nici unu omu cu minte, fia chiaru Polonu seu Unguru, nu pote cere nimicu mai multu dela noi astadi.

Sa lasamu dara pe cei ce au invocatu totdeun'a baionetele straine a sprijini privilegiile loru, si sa cautamu a organisa si a intari Statulu nostru, cum sa potemu fi siguri acasa la noi si cum sa potemu veni si chiaru in stare a pote ajuta si pe altii; sa inchidemu cu desevarsire cartea strai-natatii si sa deschidemu numai pe a tieri nostre; sa ne imaginamu, ca suntemu despartiti astadi de tota cealalta lume printr'unu zidu ca alu Chinei, si sa ne punemu cu totii la lucru, prin giurulu Domnitorului patriotu ca albinele ingiurulu matcei, spre a ne cladi Statulu, a-lu organisa si a-lu face sa prospere prin tote bunurile sele. Nu avemu resbelu cu nimeni, suntemu in pace cu tota lumea; nu amu datu nimenui ocaziune de ura; din contra, uitamu

tote griefurile ce amu fi in dreptu sa avemu contr'a celoru ce pretindu dela noi lucruri nedrepte, numai sa ne lase in pace. „Candu Europ'a este monarchica, noi nu potemu sa fimu decatu monarchisti; candu Europ'a va fi republicana, vomu fi si noi republicani“, — a disu unu amicu alu nostru in Divanulu ad hoc;—noi dicemu astadi: Candu Europ'a este indiferente pentru natiunitatile sufferinde, noi nu potemu sa damu acestoru natiunitati decatu numai simpatie; candu Europ'a va interveni prin fapta pentru liberarea poporeloru subjugate, atunci vomu fi si noi in actiune!

Sabiu in 7 Maiu. Escellentia Sea, Parintele Episcopu Andreiu Br. de Siagun'a pleca asta diminetia la 5 ore la scaldele din Elöpatok si Covasna, spre a-si cerca reintregirea sanatatii celei sbuciumate. Unu micu cercu din cei mai de aproape ai Escellentiei Sele se aflase la resiedintia, spre a-i ura calatoria fericita. Si noi unimu cu aceste manifestatiuni sincere cele mai calde ale nostre urari, ca Domnedieu sa-lu porte in pace si sa-lu readuca intregu si sanatosu la Scaunulu archipastorescu, care tocmai in aceste zile de transitiune are cea mai simtita trebuinta de carm'a Preasfintiei Sele.—Audi-mu, ca P. Archimandritu Popasu, dupa cate-va zile venindu la dieta, va lua carm'a interimala a lucrurilor bisericesti. —

Sabiu in 9 Maiu. Apropierea dietei se cunoaste de pe venirea ablegatiloru, cari de cate-va zile se vedu totu mai desi prin Sabiu. Dar prin numerulu celoru ce vinu transpare si numerulu celoru ce nu voru veni, intre cari voru fi unii din cei mai escelinti membri ai dietei. Ablegatii magiari, precumu se vede, nu voru sa intre in dieta nici de asta data; caci in cele mai multe locuri se alesera totu deputatii de mai nainte, cari de siguru nu-si voru schimb'a politic'a, pecandu pe airea, unde se alesera ablegatii noi, acestia inca suntu mai infocati uniunisti, prin urmare si mai infocati inimici ai constitutiunei imperiale, decumu fara cei de mai nainte. — Preste totu se pare, ca lumea nu va urmari lucrările dietei presinti cu atentiunea si interesulu; ce s'aru cuveni in astfelu de impregiurari reprezentantiei provinciale. —

Din tier'a Barsei, in Aprile 1864. Vietia clandestina! Candu victiuimu in timpuri grele, candu tote treburile mergu atatu de reu, candu negociulu imbrancesce, candu creditulu dispare, candu harthiile si politiele perdu din valore, candu abea pre langa o mare sbuciumare mai potemu implini darile si ne mai potemu sustine: se pote, ca sa ne coplisesca si vietia clandestina ca o alta calamitate?! Aru fi dorere, aru fi testimoniulu tristu, pentru ca se molipsescu omenii si pe aici cu acesta bola gangrenosa. Si ore sa se fia intinsu acestu pecatu si asup'a acestui coltiu de tierra, care pan'acumu era modelu in evlavie? ore sa schiopeteze cu moralitatea si omenii de pe aici? Astfelu vorbescu si se intreba betranii nostri pe aici, cari avendu inaintea ochiloru loru vietia cea de modelu din tineretiile sale, ce era pe aici, se mira despre cea de acumu. Sa descircamu putinu intrebarile loru si sa vedemu, incatu au dreptu a se mira si a se lamenta asi dorerosu. Au dreptu sirmanii betrani, ca traimu in timpuri grele si fara castigu, dar totusi erau cu multu mai grele cele din timpurile loru, candu invasiile Turciloru strabateau pana aici; candu paganii jefuiau si maltratau si dupa aceea ne lasau bocele epidemice din orientu asup'a noastra; ear adi candu ne apara D-dieu de acelea, n'ar fi sa victiuimu cu cuviintia? Au dreptu, ca moralitatea de pe atunci si evlavie erau cu multu mai in flore, ear vietia clandestina era forte rara; au dreptu, ca asta ne ruineza, caci strabuniloru nostri

acést'a sî lucsulă li-au ajutat să cada în perire; au dreptu, ca unde e viétia clandestină, nu póte fi moralitate. Ear la cea din urma întrebare: ca s'ar fi întinsu acea bóla sî la noi, remanemu surprinsi, trebuie să fimu mai cugetatori. Noi ne aflămu pe locurile acelea, care suntu luate de modelu moralității, sî de aceea precătu amu vré să crutiămu pat'a acestor locuitori, pe atât'a amu dori să cutediămu a taia gangren'a afundu sî asiá a delaturá bóla. Deci dara 1) să vedemu, esista pe aici o asemenea bóla periculósa? 2) să vedemu urmările eii, sî a 3) ca ce medicina necesaria s'aru cere la ea?

1. Cumca să fia unu astfelu de reu ingiurulu nostru, ne-amu incredintiatu de plinu chiaru dela Preoti. Sî dieu durere, ca suntu în poporulu mai de josu în drépt'a Timisiului peste sută sî în steng'a în câteva sate preste 200, di dóue sute concubinate. Căti betivi, căti desblevuiti sî căti militari licentiați facu logodne sî nunte formale, fâra a merge la biserică! Căti blastemați, căror'a li s'au uritu lucrulu, parasescu muierile lor, cu copiii într'unu locu sî traiescu în nelegiure cu altele într'altu locu! Amu vediutu cu ochii, cumu astfelu de nupturienti nelegiuiti, cări si-au datu mân'a prin gradini, avendu fii ilegali, dupa ce-sî impartira perulu cu furc'a, venira la D. Protopopu sa-i desparta! Acestu domnu i-au sî despartitu — pre unulu într'o temnită, sî pre altulu în tr'alt'a. Incremenimu audindu de acestea pe aici. Dar să audimu mai antăiu în putine cuvinte urmările acestor'a. 2. Presupunendu, ca voru urmá fii, óre ai cui suntu acei fii? Ai nimenu. Pre cine mostenescu acesti'a? Pre nimenea. Ce va esî din ei? Proletari sî ómeni rei de totu feliulu; căci cu esemplele parintiloru crescú fii. Apoi va lipsi moralitatea; va lipsi rusinea, voru cresce naravurile rele sî se voru latí, sî asiá voru duce pre omu la urgia. Ce e de facutu? Nimic'a mai multu, ci cu o óra mai curendu să cautămu 3) Medicin'a, carea e cea cunoscută: e indatorata sî pré indatorata medicin'a prin ordinatunile arhieresci, între altele cea cu nr. 952.859, ordinatunea In. Ministeriu cu nr. 1852.859 sî a Inalt. Guvernu cu nr. 8953.1859, care tóte suna, ca să se arete sî să se pedepsésca acesti concubinatori de cătra dregatoriile competente, ear militarii licentiați să se arete la dregatoriile lor militare, dupa care trebuie să fia chiamati la Regimentele lor. Apoi ordinatunea P. O. Sc. Protopopescu dto 23 Iuniu nr. 192.858 care suna: Amu întielesu, că băjbaie de traitori în nelegiuri, sî asiá se ivesce unu feliu de ciuma asupr'a poporului nostru; de aceea se poruncesce cu tóta straijnici'a: 1) Ca 'ndata sa-i aretati la oficiulu competent, 2) Sa-mi reportati la tóte 3 luni despre acestia, eara celu lenesiu sa scie, ca va fi aretatu Scaunulu Episcopescu. (De ce nu sî celu diliginté?) O asemenea ordinatune s'au repetitu în fia care anu, insa bóla cresce. Raporturile, audu, ca de unde au mersu au mersu, dar tóte într'acolo, ca dregatoriile politice séu asculta cu o urechia că sa easa pe cealalta, séu i tine o di prinsu sî apoi acei concubinatori traiescu în fala mai departe. Oare biseric'a n'are mijlóce de îndreptare? Canonulu Apostolescu 18, Canónele sob. alu 6. 5 sî 86 Vasile Can. 59 alu lui Nikifor Can. 33 ce 'ndatoréza?

Amu scrisu acestea, ca dice Proroculu Isaiia la cap 8 v. 1-15. Ia-ti o harthie sî scrie în tréns'a, ca slabescu multi din trénsii; se incurca, cadu sî se sfarama etc. sî iarasi Isaiia c. 58 v. 1.: Striga cu tarie că o trambitia, sî spune poporului pe catele lor.

B.

Din Galiti'a. Despre starea politica a țerei n'avemu să spunemu nimicu deosebitu: tacere sî asceptare, — eata în dóue cuvinte totu ce amu poté dice. În privint'a bisericésca insa e de însemnătate destulu de mare, ca între Rutenii uniti se renasce dorulu de a se apropiá de biseric'a resariteana. Dorulu acest'a de siguru sta în legatura cu desceptarea natunală a Ruteniloru, precumu firesce sî cu încercările preotimei rom. catolice, mari sî mici, intru a stringe sî biseric'a greco-catolica în mesurile absolutistice ale papismulu sî a-i rapti sî acea schinteia de libertate constituțională ce-i mai remasese prin unirea cu biseric'a romano-catolica. De aceea sî escesulu, ce-lu facura studintii cu profesorulu Czerlunczakiewicz în 13 I Maiu candu veni la prelegeri, (Vedi noutătile de di!) nu e unu faptu isolatu, nici vine a se computá vreunei ure séu resbunări personale, ci în studintii tumultuanti avemu să vedemu partid'a natunală, liberală, progressista, ear în prof. Czerlunczakiewicz vedemu estremeitatea acelei partide dintre Ruteni, carea e mai papistica decâtu Pap'a, care va să stérge din biseric'a gr. cat. tóte reminiscintiele remase din biseric'a resaritena, carea în urm'a urmelor e antinaturală, iliberală sî regresista. — E unu fenomenu fôrte interesantu, ca pecandu vedemu simtiulu natunalu alu Ruteniloru revoltandu-se astfelu încontr'a încercărilor de romano-catalisare sî o incli-

nare de buna voia, nesilită, nefacută, sincera cătra biseric'a resaritulni, aceeași observare o facemu sî între fratii nostri români de religiunea gr. cat., cari întorcu spatele cu disgustu decâtu tendintiele ascunse sî pe fatia ale unoru zeloti falsi din mijloculu lor, sî 'n tempurile din urma au imbratsiatu de nou renduielele sî institutiunile bisericiei resaritene. De aci re'ntórcerea la portulu resariteanu alu preotimei, dorulu celu inflacaratu de Sinóde etc. etc.

Eata ce se scrie lui „Botschafter“ în privint'a acést'a din Leopole în 14 Maiu. „De mai multu tempu se totu aretara aici între preotimea mai tinera gr. catolica încercări multu resolute, de a se lipi în lucruri rituale de biseric'a neunită grecésca, va să dica a se departá de cea greco-unită. Preotimea demandă, a nu se bate clopotielulu prin biserică, a se priimi s. cuminecatura standu etc., ba începú a portá sî barbe lungi, că preotii russesci, romanesci sî grecesci. Preotimea mai înaltă se improtívă cu resoluteti'a acestorú încercări, purcediatóre mai cu séma din partea ultranationaliloru (Red.), sî zelosii de un'a sî de cealalta parte se polecira unii pre altii schismatici. Treab'a veni la frecări sî certe, în cari se amestecara sî Polonii prin jurnalele lor, luandu partida pentru unitii cei rigorosi, — ceeace insa în tempurile din urma, candu Polonii deodata începura a fraternisá cu Rutenii, încetá. Ambele partide sî-aflara reprezentantii: ceca într'unu professoru strinsu uniunisticu alu facultății teologice (Czerlunczakiewicz Red.), cealalta în elevii acestui'a, cari, celu putinu parte, nu inclina multu spre uniune sî suntu fôrte natunali, în elevii seminariulu grecescu. Pecandu acestia dorira, că profesorulu lor studiulu seu, care se predá amesuratu ordinatiuniloru în limb'a rutena, sa-lu predeá în limb'arutena, sî neglesera în modu batatoriu la ochi prelegerile lui, acest'a aretá pre cei ce frecuentara reu, privindu-i că pre nisce schismatici, sî prin totu feliulu de presupuneri miraculóse, asprime mare sî tractare vatemátóre provoca asupra-si esacerbarea lor, asiá încátu în fine asta dimineti'a se facú unu escesu brutalu, care, de nu întreveniá unu professoru de alta facultate, aru fi mersu sî mai departe. Venindu adica profesorulu de Teologia în colegiu, fu bombardatu cu injuraturi ordinare sî cu óue, fu aruncatu din scóla cu olaláu sî cu siuiete enorme, pe ambitu lu încungiurara studintii de tóte părțile si-lu tractara în asemenea modu, pâna candu veni la midilocu unu professoru de alta facultate si-lu scapá din multimea furiósa în museulu seu. Scandalulu brutalu, precum se vede din óuele aduse prin buzunare, a fostu pregatitu, ba o parte mare a eleviloru, preste obicei, se armase cu betie, va să dica se pregatise sî la altécelea, nu numai la cuvinte resunátóre. Aru fi fôrte de doritu, că întrevenirea energiósa sî nepartinitóre a senatulu academicu sî a consistoriulu sa delature dupa potintia inversiunarea mutuală, din carea se nascú acestu cravalu uritu. Escesulu acest'a e cu atât'a mai deplorabilu, căci nu e numai urmarea unei colisiuni isolate sî destramate între unu profesor sî ascultatorii lui, ci parte mare este icón'a certei din launtru între dóue partide.“

Leopole în Aprile 1864. Multu stimate domnule Redactoru! De ne uitămu în dñuariulu ori cărei natiuni, aflămu în fie care timpu colonne pline înstrate cu numele braviloru, ravnitoriloru, ostenitoriloru cu zelu sî marinosiloru, cari se jertvescu pentru binele confratiloru sei. Sî noi, fii natiunei române, aflămu destui barbati cu astfelu de rávna; sî cu tóte ca adeseori modesti'a ne retrage, a descoperi aste nobile nume, aretândule publiculu, eu insa nu me potu supune acest'ei taceri, — ba asi lucrá chiaru sî în contr'a cugetulu cu ea, carele aspru m'ar mustrá, a trece cu vederea zelulu confratelui. În Leopole, capital'a regatulu Galitiei, este asediata o garnisóna a regim. Archiducele Iosif nr. 37, pe lângă care, suntu particularii sî din alte regimente feciori spre servitiu ordinati; în care corpu feciori români se afla peste 2000. Cá pastoriu sufletescu — de legea ortodossa — le sta înainte vredniculu Par. Ioann Dumbrava, capelanulu numitului regimantu. În Leopole se afla sî o bisericutia (paracelis) a sf. Treime pentru suflete ortodocse. Vina, frate! în fia care duminica sî serbatóre, dupa sfarsitul sf. Liturgii, sî audi pre zelosulu pastoriu, adapându turm'a sea cu cele mai de frunte invetiaturi despre cunoscintii'a celei mai înalte fiintie; vedi bisericuti'a plina de ai sei, sî ai mai altorú confessiuni! — Ast'a, aru dice multi, e oficiulu. Eu insa respundu: Cei mai putini numai o facu. — Asculta mai departe, frate! Unu fecioru stricânduși moralulu prin-sotietăti feliurite rele, — ear' mai alesu unu militar, ocupatu cu servitiulu, perde lesne voi'a, spre a corespunde bunei crestinatăti, — deci dara nu-i destulu numai prin predica în duminica sî serbatóre a radicá sufletele cadiute, ci se cade a curati moralulu stricatu, sî 'n adeveru Par. Ioanne Dumbrava, simtinduse că duhovnic, nici ca se multiamesce cu atât'a, ne crutiandu-si timpulu, jert-

vindu ór'a libera pentru ai sei. In fie care séra la timpul vecerniei, gasesti paraclisulu plinu cu feciori. — Bunulu parinte impartasiesce unor'a invetiatur'a despre cunoscinti'a lui D-dieu, altor'a cantári bisericesci si tipiculu, si iarasi altor'a intielegerea litereloru, carii nu potu citi. — Si astea leau produsu cu asiá bunu sporiu, încátu toti feciorii, cari din inceputu cu nevrerea, acum care de care, cu celu mai mare zelu se silescu a fi fruptulu acestoru nobile ostentie. — Bolnavii gasescu in elu adeveratu mangaitoriu; si care erá de elu cercetatu, fia si cu cea mai cruda inima, se întóre cátra adeveratulu D-dieu. — Aici de si lipsescu cárti in limb'a romána, totusi acestea le cumpera din locuri depártate împártindu-le pela feciori. — Si vedi, fructulu ostenelei acestui parinte lauda prin cantári si rogáciuni numele celui de susu. — Ajuta Dómne!

Unu studinte románu.

Din Bucovin'a. In siedinti'a dietala din 9 Maiu veni la desbatere propunerea d. professoru Ioanovicu privitóre la tinerea serbatoriloru si domineceloru: cá adica sa se respecteze si serbatorile bisericeii orientale. Pentru preconsultarea obiectului se alesese o comisiune, carea preparase in privinti'a acést'a o lege speciala, ce se si priimi din partea dietei cu putine modificári. Pentru casulu, candu asupr'a proiectului de lege nu s'aru aduce vre-o hatarire, propusese abl. Mikulitsch a se decide: 1) cá sa fia rogatu regimulu, cá 'n cea mai de aprópe sessiune a Senatului imperialu sa aduca o lege fundamentala privitóre la tinerea in santienia a serbatoriloru, care lege apoi dupa sanctiunarea eii sa se tramita dieteloru provinciale spre pertractare amesurata; 2) sa fia rogatu regimulu imperatescu, a staruí baremu pentru cercare, cá Archipastorii bisericeii rom. catolice si orientale sa se intrúnésca intr'aceea, cá sa se stérgea serbarea indoita a serbatoriloru, introducendu-se calendariulu comunu. — In aceasi di d. Br. Alecu Petrino, renumitulu apertoru alu drepturiloru patriei, natiunei si bisericeii sele, depuse mandatulu seu de ablegatu dietalu. —

Varietáti si noutáti de di.

(Darude mirésa.) In. Sea Archiducele Iosifu, care 'n 12 Maiu c. n. s'a casatoriu cu Princes'a Clotild'a din Coburg-Gotha, a daruitu miresei sele o diedema, in care se afla unu rubinu, ce se pretiniesce cu 60,000 fl.

(Modelu de stilistica romána.) In nr. 35 alu „Gazetei“ se publica unu concursu din partea In. Guberniu reg. transsilvanu, care-lu recomandámu atentúnei filologiloru románi. Erá bine póte, sa se fia pusu de ceea parte si o traducúne germana seu magiara, cá sa se 'ntieléga barem.

Bugétulu Vieni pe 1865 arata sum'a venitului cam de 7¹/₂ millióne fl.

Pentru teatrulu serbescu din Neoplant'a (Novisadu) sa se fia adunatu dela negotiatorii serbi din Vienn'a 900,000 fl. —

(Frisure nóue pentru dame.) In Parisu a mai facutu mod'a unu progresu: au introdusu adica frisure de dame cu inscriptiuni. Inscriptiunile acestea se cuprindu in tablitie de argintu, auru etc., pe cari este scrisa câte o sentintia seu câte unu proverb. — Dela tablitie pâna la cornitie e inca numai unu pásu! —

(Ecessu in Leopole.) Professorulu greco-cat. Czerlunczakiewicz, acelu zelotu, carele sa fia dísu deunadi depe catedra, ca biseric'a resaritena este sinodulu diaboliloru, fu 'ntempinatu de studintii lui propri cu strigate si fluierate, si voindu a-si ocupá catedra, fu aruncatu cu óie, ce le cumperasera seminaristii anume spre scopulu acést'a. Mai multi professori dela facultatea juridica, cari voiau sa potolésca scandalulu, nu fura ascultati, panacandu se amenintia tumultuantiloru cu intrevenirea militiei. Casulu acést'a aru trebúi sa fia de 'nvetiatura pentru toti zelotii fanatici. —

(Ból'a Papei.) In Rom'a erá scrisa de curendu pe un'a din statuele Papei urmatórea gluma spirituósa: Ce-i este? Tumore (o umflatura.) Din ce? Sterge pre T: umore (umediéla.) Ce va fi urmare? Sterge pre M: more (móre). Candu? Sterge pre M: ore (in câte-va óre.) Si cine va veni in locu-i? Sterge pre O: RE (regele.) Care? Sterge pre R: E (Emanuilu.) —

Principatele románe unite.

Din'a de 2 Maiu este o dimare, remarcabila si plina de urmári grave pentru Románi'a: Camer'a s'a dissolvatu. Cititorii nostri sciu din scirile, ce ne amu silitu a li le comunicá dupa potintia din Principate, ca conflictele între Guvernu si Camera, adica intre ministeriu si diet'a tierci, deve-

niseru totu mai inflacurate, pâna candu in fine Camer'a dete ministeriului de fatia unu votu de ne'ncredere. In staturi constitunale o astfelu de mesura cumpanesce fórte multu si trebuie sa traga dupa sine ori dimisiunarea ministeriului, ori dissolvarea Camerei; cáci altmintrea impedcandu-se un'a pre alt'a puterea legislativa (Camer'a) cu puterea esecutiva (ministeriulu), lucrurile se paraliséza, si tempulu trece cu certe seci si cu frecári neroditóre. Domnitorulu n'a demisiunatu ministeriulu, ci a dissolvatu camer'a. Noi totdeun'a amu fostu de parere, ca cele dóue rane grele, ce slabescu corpulu Romániei, suntu legea electorala, carea dreptulu de alegere si de alesu in Camera lu léga de cáti-va boieri cu pung'a grósa, pecandu sutele de mii de barbati, cari pórtá sarcinele tierci si dau vietile sele pentru tíera, suntu eschisi dela acestu dreptu; precumu si starea cea deplorabila a tieraniloru, a cároru sórte chiaru si Russi'a cea „barbara“ o usiuréza pe dí ce merge, numai ciocoiulu nerománu din Románi'a continua a o sustiné. Si asiá, de óre ce camer'a tocmai de aceste dóue legi s'a feritu mai tare si s'a totu coditu de adi pe mâne cu votarea loru, noi aprobámu pasulu Domnitorului Romániei si urámu tierci multu cercate nainte de tóte o camera nóua, conchiamata pe base largi, liberale si adeveratu constitunale, carea apoi, mâna 'n mâna cu Guvernu, sa voteze acele legi, de cari atárna mantuirea si venitoriulu Romániei.

„Bucimulu“ din respectu cátra acést'a di s'a 'mbracatu de nou in vestmentu rosiiu serbatorescu cu litere aurite. Sa-lu lasámu de aci 'ncolo sa vorbésca elu in elocuintele seu limbagiu. Eata ce dice „Bucimulu“ despre acést'a di.

„Acést'a camera, fára valóre in esenti'a ei, devenise illegale, dupa desevarsít'a Unire a Romániei libere, si fára capacitatea ceruta, spre a presidá organizarea tierci. Necontenitu in lupta cu puterea esecutiva, si nepotendu-se invoí cu sieptesprediece ministrie schimbate, gonite si date in judecata de cátra dens'a, trebúiá sa vina díu'a, in care sa se curme acést'a lupta neroditória si impedcatória organizárii si aplicárii ideiloru progresiste, reclamate de cátra poporulu románu si de cátra civilisatiunea actuala a Europei.

Tóte luptele acestei camere au fostu contra libertátii si contra egalitátii tutoru Romániloru inaintea legiloru, precum s'a doveditu prin atátea acte, încátu este de prisosu a ne mái silí s'o dovedimú. Raportulu comisiunei asupr'a legi rurale data de cátra guvernulu in acést'a camera, vorbesce atátu de deslusitu, arata atátu de lamuritu, cari au fostu intentiunile oligarchiei pentru impropriatarirea plugariului románu.

Acést'a lege a ocazionatu blamulu maioritátiei Camerei datu guvernului, ce a presintatu acést'a lege. Domnitoriulu negresitu ca n'a mai credintu de cuvintia, ca trebuie sa sacrifice si pe acestu alu sieptesprediecelea guvernulu seu essigenteloru unei camere cu rea vointia, si care nu represinta adeveratele interése ale natiunei. A tramisu prin mesagiulu seu unu proiectu de lege electorala acestei camere, spre convocarea unei alteia, cu care sa se póta operá lucrárele cele mari spre organizarea tierci si spre intárire si civilisarea Statului románu. Din momentulu, candu o lege electorala s'a depusu pe biurulu acestei camere, s'au trasu negresitu tóte celelalte proiecte de legi date mai dinainte, si s'au curmatu tóte celelalte lucrári ale camerei; si acést'a nu prin surprisa, cáci a fostu anuciata in program'a acestui ministeriu si repetita de atátea ori de pe tribuna de cátra primulu ministru alu Domnitoriului. Camer'a a fostu convocata acum in sessiune estraordinaria, numai pentru a desbate si a votá legea electorala, pentru nimicu mai multu. Cum s'a portatu in sa maioritatea acestei camere in cea d'antáiu siedintia a acestei sessiuni estraordinarie?...! Representantii oligarchiei, vediendu ca le scapa din ghiare prin acést'a lege poporulu románu, robitu loru, a impinsu excessulu pâna la turbare, in fati'a unui guvernulu liniscitu, demnu si tare prin convictiunea principiiloru ce represinta. Unu numeru de deputati voira sa improviseze o motiune violinte, trecendu peste tóte cuviintiele parlamentarie si in dispretiulu toturoru formelor constitutiunei. Atunci ministrulu crediú de cuvintia sa curme scandalulu prin citirea mesagiului de dissolvare a camerei. Nu apucá sa se urce bine pe tribuna, si deputatii, cari intielesera ceea ce cuprindea charthia, ce voia sa citésca ministrulu, incepura a strigá cu atát'a violintia, a apostrofá in tóte modurile pe ministru, a amenintia si a face unu sgotu atátu de selbaticu, încátu ministrulu, nepotendu citi mesagiulu in midiloculu strigáriloru de totu feliulu, rostí numai, ca acea charthia este mesagiulu domnescu de dissolvare a camerei, aruncá mesagiulu pe biurulu camerei inaintea presiedintelui si esi din camer'a tumultuósa, lasandu-o in certe neintielese, unde cei mai multi din deputati strigau pe cátu le luá gur'a, fára sa se mai intieléga unulu pe altulu. Motiú-

nea, despre care vorbiram, remase nehotata, si presedintele camerei potu sa faca a se audi cuvintele: *Camera este dissolvata!*— Sgomotulu era atatu de mare; cei mai inversunati dintre reactionari se rapedira pana la banca ministrilor; spaima cuprinse pe cei mai multi prin propriile lor esecuri, si vre-o cati-va, desperandu a mai gasi usia, sarira pe ferestre!

Amenuntele acestei siedintie se voru descrie si se voru povesti multu tempu, precumu se descrie si se povestese despre cele petrecute in diu'a din urma a acelu, ce nu mai desupra. Camera oligarchiei s'a desfiintiatu; o camera nationala i va lua locul, si Romani'a se va constitui de catra toti pe basi large si solide, sub auspiciile Alessului ei; cara ministrulu Cogalnicenu va ave gloria, c'a smulsu oligarchiei si c'a plantatu in locul ei democrati'a in patri'a sea.

Astfelu se sfersi cu acesta camera, care a vietuitu atatu de reu. In catu pentru noi, sciu toti aceia carora va fi cadutu ver-o data in mana unu singuru numeru alu acestei foi, c'amu strigato necontentu in totu modulu si pe tote tonurile, ca disolvarea acestei camere va fi salvarea patriei. Este de prisosu dara a mai vorbi, si ne paramu in vestminte de serbatoare, ca sa serbamu acesta fericita di. Traiesca Domnitorulu si guvernulu seu! Traiesca democrati'a!

Domnitorulu aduce la cunoscintia tierii disolvarea camerei prin unu decretu din aceasi di, la care se alatura totdeodata alte doue acte de mare insemnatate: unulu legea cea noua electorala, cunoscuta in elementele sele si lectorilor nostri din nr. 33. a. c. alu acestei foi, altulu unu „statutu desvoltatoriu conventiunei din 7/19 Augustu 1858.“ In acestu statutu se proclama, ca conventiunea dela Parisu din 7/19 Augustu 1858 intre curtea suzerana si intre poterile garante autonomiei Principatelor—Unite este si remane legea fundamentala a Romaniei; dar prin alegerea indoita din 5 si 24 Ianuariu 1859 si prin desfiintarea comisiunei centrale au devenitu trbuinciose unele schimbări in conventiune, si schimbările acestea se aducu la cunoscintia poporulu in acestu „statutu desvoltatoriu.“ Essintia acestui statutu, compusu din 28 articuli, e, ca Domnitorulu stringe mai tare frânele gubernării in man'a sea si intre ministeriu si camera mai creaza unu corpu, numitu corpu ponderatoriu, care va constá din mitropolitii tierii, din episcopii eparchiali, din antaiulu presedinte alu curtii de cassatiune, din celu mai vechiu dintre generalii armatei in activitate, si inca alti 64 membri, cari se voru numi de Domnulu. — Ambe aceste acte dar, legea electorala reformata si statulu desvoltatoriu etc. se accludu la decretulu domnescu, cu aceea, ca poporulu romanu sa se declare prin: Da si Ba, deca primesce ori nu primesce aceste acte. Poporulu se convoca a respunde la aceste ntrebări in dilele din 10 pana'n 14 Maiu; chiamati la darea acestui respunsu suntu toti Romani in versta de 25 ani, cari se bucura de drepturile lor civile si politice si cari prin legea comunala insusiescu conditiunile de alegatori comunali, cu exceptiunea prevediuta in art. 22 alu legeri respective. Asia dar cata aprupe de realizare votulu universalu! Dece cerulu, ca Romani'a sa treca fericita preste acesta crisa grea, preste acestu salto mortale politicu, care pote fi insotitu de cele mai fericite, dar si de cele mai funeste urmări. Sa speramu, ce e mai bunu! Geniulu Romaniei fia cu dens'a!

Conferintiele din Constantinopole, menite a regula referintiele monastirilor „inchinate“ si apoi si tota caus'a principatelor, se voru incepe catu de curendu; „Press'a“ din Vienn'a crede, ca nu mai e departe tempulu, candu principatele romane unite se voru smulge si de sub suzeranitatea Portii otomane, si astfelu in curendu vomu pote vede la Dunarea de josu unu statu romanescu de totu independinte. — La casulu acest'a fia de auru gur'a „Pressei“

Prospectu politicu.

In siedintia conferintiei de Londr'a din 5/17 Maiu impoternicitii Austriei si Prussiei adusera propositiunile loru privitoare la o pace definitiva, cari propositiuni impoternicitii danesi le priimira, pentru de a le aduce la cunoscintia guvernulu lor. Siedintia cea mai de aprupe va fi in 16/28 Maiu, pecandu se va asculta declaratiunea Daniei si se va aduce decisiune in privintia prolongirei armistitiului. Asia spune unu telegramu alu „Herm. Ztg.“ etc. —

Situatiunea Daniei e forte turbure. Patriotii cei mai cu sange rece credu de acumu, ca ducatele Schleswig-Holstein suntu perdate; cei mai infocati voru sa duca lupt'a pana la extremu, ca mai bine sa pera Dani'a dintr'odata decatu pe rendu. —

In camer'a italiana mai multi deputati ceru de nou, in diverse moduri, a declara Camer'a, ca Rom'a este de neincungiurata trebuintia pentru regatulu Italiei. Regimulu nu s'a slobozitu la acesta cestiune, carea astfelu se temporisa. —

Moldo—Romani'a a devenitu de nou obiectu de ordinea dilei in politic'a Europei. Foile austriace nemtiesci, firesce, injura ce le ia gur'a asupra Domnitorulu moldo-romanu, numindu-lu Napoleonu celu micu etc. si tragendu atentia Austriei, Russiei si Turciei cu tota seriozitatea asupra celoru ce se petrecu in principate. Ele credu, seu mai bine dicendu pote, se facu a crede, ca n'adeveru Domnitorulu Romaniei a facutu o lovitura de statu prin mesur'a acest'a si apela la mass'a poporulu necultu, pentru de a surpa inteligintia tierii. Ore ce aru dice ele, candu li s'aru documenta matematicesce, ca tocmai inteligintia tierii ca atare pan'acum n'au avutu facultatea de a intra in camera, deca nu cum-va compania pung'a mai multu decatu capulu?! Incatu scimu noi, in camer'a de pan'acum n'a sieditu d. e. unu singuru professoru ca professoru, — lueru ne mai auditu in staturie moderne civilizate! si ca tocmai prin legea cea noua Principele va sa efectueze, ca sa fia reprezentate dupa potintia tote clasele locuitorime, ear nu ca pan'acum sa se cumpanesca valoarea deputatiloru numai dupa sutele de galbini! — Insa precum paserea depe pene, asiá si aceste incuse asupra guvernulu romanescu se cunosc depe glasu. — Suntemu curiosi, ce voru dice aceste foi, cari striga acum, ca conventiunea de Parisu se calca n'picioare, candu voru vede statutul amintitu mai susu, in care se dice espresu, ca legea fundamentala a tierii este si remane conventiunea de Parisu?!

Tocmai pecandu incheiamu, ne aduce „Bucimulu“ nr. 226. proclamatia, ce o emise Alexandru Ioann I. catra poporulu Seu totu in diu'a disolvarei camerei. O vomu comunica publiculu nostru in nr. venitoriu. —

Nr. 8—1

EDICTU.

Prin care Constantiu Migea din Cacov'a, scaunulu Seli-scei, carele de 7 ani au parasitu pre legiuit'a sea sotia Mari'a nascuta Ioann Mileusiu totu din Cacov'a, fara a se sci locul aflarei si modulu petrecerei lui, se provoca prin acest'a, ca in terminu de unu anu dela datulu de fatia negresitu sa se infatisieze inaintea scaunulu protopopescu subscrisu, pentru-ca la din potriava, processulu matrimoniale asupra-i pornitu, se va otari si fara de elu in intiesulu ss. Canone bisericesci.

Sabiu 1 Maiu 1864.

Scaunulu protopopescu gr.-res. alu Tractulu Sabiului I. ca foru matrimonialu.

Ioann Hanni'a m. p.
Protopopu.

In nr. 36. fatia 147 s'au stracuratu intre contribuitorii pentru fondulu juristiloru si numele ddloru Laázár György si Ioann Teocu, ambii cu cate 1 f., cari insa numai au subscrisu, dar n'au platitu, prin urmare vinu a se lasa afara din numerulu contribuitoriloru.

Preturile de piatia

din Sabiu, Martiu 8/20 Maiu) 1864.

	fl.	xr.
Grâulu de frunte, galé'a nemt. (Metzen) *)	3	73
„ de midilocu „	3	47
„ de cода „	3	20
Seear'a galé'a nemtiesca (Metzen) *)	2	13
„ de midilocu „	2	7
„ de cода „	2	—
Ovesulu de frunie, gal. nemt. (Metzen) *)	1	67
„ de midilocu „	1	60
„ de cода „	1	53
Cucuruzulu galé'a nemtiesca (Metzen) *)	2	—

*) 3 galete nemtiesci suntu 2 galete ardelenesci.

Burs'a din Vienn'a 8/20 Maiu. 1864.

Metalicele 5%	72 75	Actile de creditu	193 60
Imprumulu nat. 5%	80 20	Argintulu	113 75
Actile de banca	781	Galbinulu	5 45 1/2

Corespondintia.

I. S. in Saschizu. Rectificarea ce ni o tramiti, e subscrisa de D-Ta cu man'a propria; corespondintia, ce ni o-ai tramisu, asemenea de aceasi mana; pre cine vei dar sa demintiesci? Pre D-Ta insuti? Noi din parte-ne n'avemu nimicu in contra, deca postesci sa te bati insuti preste gura. — N. P., F. Respunsulu Ti s'a tramisu prin graiu viu. — B. B. B. Priimitu cu multiamita; se va face.